



LECTIO DIVINA

SEGÉDANYAG

a szentmise evangéliumi szakaszához

Mk 7,1-8.14-15.21-23

Évközi 22. vasárnap („B” év)



Ami tisztátalanná teszi az embert, mind belülről származik



PÉCSI EGYHÁZMEGYE
„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMIÁS 29,11)

+ EVANGÉLIUM Szent Márk könyvéből

Ami tisztátalanná teszi az embert, mind belülről származik

Abban az időben összegyűltek Jézus köré a farizeusok és néhány írástudó Jeruzsálemből. Látták, hogy egyik-másik tanítványa tisztátalan, vagyis mosatlan, kézzel eszi a kenyeret. A farizeusok és általában a zsidók ugyanis nem esznek addig, amíg meg nem mossák a kezüket könyékig, így tartják meg az ősök hagyományait. És ha piacról jönnek, addig nem esznek, míg meg nem mosakszanak. S még sok más hagyományhoz is ragaszkodnak: így például a poharak, korsók, rézedények leöblítéséhez.

A farizeusok és írástudók tehát megkérdezték: „Miért nem követik tanítványaid az ősök hagyományait, miért étkeznek tisztátalan kézzel?” Ezt a választ adta nekik: „Képmutatók! Találóan jövendölt rólatok Izajás, amint írva van: »Ez a nép ajkával tisztel engem, ám a szíve távol van tőlem. Hamisan tisztelnek, olyan tanokat tanítván, amelyek csak emberi parancsok.« Az Isten parancsait nem tartjátok meg, de az emberi hagyományokhoz ragaszkodtok.”

Majd ismét magához szólította a népet, és így szólt: „Hallgassatok rám mindnyájan, és értsétek meg: Kívülről semmi sem kerülhet be az emberbe, ami beszennyezhetné. Hanem ami belőle származik, az teszi az embert tisztátalanná. Mert belülről, az ember szívéből származik minden gonosz gondolat, erkölcstelenség, lopás, gyilkosság, házasságtörés, kapzsiság, rosszindulat, csalás, kicsapongás, irigység, káromlás, kevélység, léhaság. Ez a sok rossz mind belülről származik, és tisztátalanná teszi az embert.

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

¹ Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ τινες τῶν γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων

És összegyűlnek nála a farizeusok és az írástudók közül egyesek, akik Jeruzsálemből jöttek.

² καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖς χερσίν, τοῦτ’ ἔστιν ἀνίπτοις, ἐσθίουσιν τοὺς ἄρτους—

És látva egyeseket a tanítványai közül, hogy tisztátalan, azaz mosdatlan kézzel eszik a kenyereket.

³ οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων,

Ugyanis a farizeusok és minden zsidó, ha meg nem mossák könyékig a kezüket, nem esznek, ragaszkodva az ősök hagyományához.

⁴ καὶ ἀπ’ ἀγορᾶς ἐὰν μὴ βαπτίσωνται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων καὶ κλινῶν —

És ha a piacról jövet nem merítkeznek be (nem végzik el a rituális tisztálkodási szertartást), nem esznek, sőt sok egyébhez is ragaszkodnak, amit örökségül kaptak: poharak és korsók és rézedények és ágyak megmosásaihoz.

⁵ καὶ ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· Διὰ τί οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταὶ σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ κοιναῖς χερσίν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον;

És megkérdezik őt a farizeusok és az írástudók: „Miért nem járnak a tanítványaid az ősök hagyománya szerint, sőt tisztátalan kézzel eszik a kenyeret?”

⁶ ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται ὅτι Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ’ ἐμοῦ·

Ő pedig mondta nekik: „Helyesen prófétaált Izajás rólatok képmutatók, amint meg van írva: >Ez a nép az ajkával tisztel engem, de a szívük távol van tőlem:

⁷ μάτην δὲ σέβονται με, διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων.

de hiába tisztelnek engem, tanítván emberek tanításait, rendeleteit.<

⁸ ἀφέντες τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων. elhagyva **az Isten parancsát** ragaszkodtok az emberek hagyományához.”

¹⁴ Καὶ προσκαλεσάμενος πάλιν τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀκούσατέ μου πάντες καὶ σύνετε.

És magához hívva ismét a tömeget mondta: „Hallgassatok rám mindannyian és fogjátok fel!

¹⁵ οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν ὃ δύναται κοινῶσαι αὐτόν ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά ἐστιν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον.

Semmi sincs kívül az emberen, ami belémenve, tisztátalanná képes tenni őt, hanem ami az emberből jön ki, teszi tisztátalanná az embert.

²¹ ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι,

Ugyanis belülről, az emberek szívéből jönnek ki a rossz gondolatok, paráznaságok, lopások, gyilkosságok,

²² μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρὸς, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη.

házaságtörések, kapzsiságok, gonoszságok, csalás, fajtalanság, gonosz szem, káromlás, kevélység, ostobaság.

²³ πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

Mindezek a gonoszságok belülről jönnek ki és teszik tisztátalanná az embert.”

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA

Szent István Társulat fordítása

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹ ET CONVENIUNT AD EUM PHARISAEI ET QUIDAM DE SCRIBIS VENIENTES AB HIEROSOLYMIS;

¹ Egy alkalommal köré gyűltek a farizeusok néhány Jeruzsálemből való írástudóval együtt.

¹ Ekkor köréje gyülekeztek a farizeusok, és néhány írástudó, aki Jeruzsálemből jött.

¹ **Egyszer farizeusok és néhány Jeruzsálemből jött írástudó gyűlt köréje.**

¹ És hozzá gyűlének a farizeusok és némelyek az írástudók közül, a kik Jeruzsálemből jöttek vala.

¹ Köréje gyűltek a farizeusok és néhányan a Jeruzsálemből jött írástudók közül,

² ET CUM VIDISSENT QUOSDAM EX DISCIPULIS EIUS COMMUNIBUS MANIBUS, ID EST NON LOTIS, MANDUCARE PANES

² **Látták, hogy egyik-másik tanítványa tisztátalan, vagyis mosatlan kézzel eszi a kenyeret.**

² Ezek azt látva, hogy tanítványai közül egyesek közönséges, azaz mosdatlan kézzel esznek kenyeret, morgolódtak.

²Észrevették, hogy némely tanítványa tisztátalan, azaz mosdatlan kézzel étkezik.

²És látván, hogy az ő tanítványai közül némelyek közönséges, azaz mosdatlan kézzel esznek kenyeret, panaszkodának.

²s látták, hogy némelyik tanítványa tisztátalan, vagyis mosdatlan kézzel eszik.

³– PHARISAEI ENIM ET OMNES IUDAEI, NISI PUGILLO LAVENT MANUS, NON MANDUCANT, TENENTES TRADITIONEM SENIORUM;

³A farizeusok és általában a zsidók ugyanis nem esznek addig, amíg meg nem mossák a kezüket könyökig, így tartják magukat a vének hagyományaihoz.

³A farizeusok ugyanis, és általában a zsidók, hacsak kezüket egy maréknyi vízzel meg nem mossák, nem esznek, követve a régiék hagyományát.

³A farizeusok és általában a zsidók ugyanis nem esznek anélkül, hogy az ősök hagyományához híven, előbb jól meg ne mosnák a kezüket.

³Mert a farizeusok és a zsidók mind, a régiék rendelkezését követve, nem esznek, hanemha kezöket erősen megmossák;

³A farizeusok és általában a zsidók ugyanis ragaszkodnak az ősök hagyományaihoz, s addig nem esznek, míg meg nem mosták a kezüket egy maréknyi vízzel,

⁴ET A FORO NISI BAPTIZENTUR, NON COMEDUNT; ET ALIA MULTA SUNT, QUAE ACCEPERUNT SERVANDA: BAPTISMATA CALICUM ET URCEORUM ET AERAMENTORUM ET LECTORUM –

⁴És ha piacról jönnek, addig nem esznek, míg meg nem mosakszanak. S még sok más hagyományhoz is ragaszkodnak: így például a poharak, korsók, rézedények leöblítéséhez.

⁴Ha a piacról jönnek, nem esznek, amíg meg nem mosdanak; és sok egyéb dolog van, amit hagyományaik szerint meg kell tartaniuk: a poharak és korsók, a rézedények és ágyak mosását.

⁴A piacról hozott ételt sem eszik meg, amíg meg nem hintették vízzel. Sok mást is megtartanak még hagyományuk szerint, mint például a poharak, korsók, rézedények (és ágyak) megmosását. –

⁴És piacról jöven sem esznek, ha meg nem mosakodnak; és sok egyéb is van, a minek megtartását átvették, poharaknak, korsóknak, rézedényeknek és nyoszolyáknak megmosását.

⁴s a piacról jövet addig nem esznek, míg meg nem mosakodtak. Sok egyéb más is van, amit hagyományként átvettek és őriznek, mint például a poharak, korsók, rézedények [és fekhelyek] megmosása.

⁵ ET INTERROGANT EUM PHARISAEI ET SCRIBAE: “QUARE DISCIPULI TUI NON AMBULANT IUXTA TRADITIONEM SENIORUM, SED COMMUNIBUS MANIBUS MANDUCANT PANEM?”.

⁵ A farizeusok és írástudók tehát megkérdezték: „Miért nem követik tanítványaid az ősök hagyományait, miért eszik tisztátalan kézzel a kenyeret?”

⁵ Megkérdezték tehát őt a farizeusok és írástudók: »Miért nem élnek tanítványaid a régiek hagyománya szerint, miért esznek kenyeret közönséges kézzel?«

⁵ ***Erre megkérdezték tőle a farizeusok és az írástudók: „Miért nem tartják meg tanítványaid az ősök hagyományát? Miért étkeznek tisztátalan kézzel?”***

⁵ *Azután megkérdezték őt a farizeusok és az írástudók: Mi az oka, hogy a te tanítványaid nem járnak a régiek rendelése szerint, hanem mosdatlan kézzel esznek kenyeret?*

⁵ Megkérdezték tehát tőle a farizeusok és az írástudók: – Miért nem élnek a te tanítványaid az atyák hagyományai szerint, és miért esznek tisztátalan kézzel?

⁶ AT ILLE DIXIT EIS: “BENE PROPHETAVIT ISAIAS DE VOBIS HYPOCRITIS, SICUT SCRIPTUM EST: “POPULUS HIC LABIIS ME HONORAT, COR AUTEM EORUM LONGE EST A ME;

⁶ Ezt a választ adta nekik: „Találóan jövendől rólatok, képmutatók, Izajás, amikor így ír: Ez a nép ajkával tisztel, ám a szíve távol van tőlem.

⁶ Ő ezt felelte nekik: »Helyesen jövendőlt rólatok Izajás, képmutatók, amint írva van: ‘Ez a nép ajkával tisztel engem, de a szíve távol van tőlem.

⁶ ***Mire ő így felelt: „Ti képmutatók, találóan jövendőlt rólatok Izajás: Ez a nép ajkával tisztel engem, de szíve távol marad tőlem.***

⁶ Ő pedig felelvén, monda nekik: Igazán jövendőlt felőletek, képmutatók felől Ésaías próféta, a mint meg van írva: Ez a nép ajkaival tisztel engem, a szívök pedig távol van tőlem.

⁶ Így válaszolt nekik: – Szépen prófétált rólatok Izajás, képmutatók, ahogy meg van írva: Ez a nép csak az ajkával tisztel engem, de a szíve távol van tőlem.

⁷ IN VANUM AUTEM ME COLUNT DOCENTES DOCTRINAS PRAECEPTA HOMINUM”.

⁷ De hiábavalóan tisztelnek, mert tanaik, amelyeket hirdetnek, csak emberi parancsok.

⁷ ha emberi tudományt és parancsokat tanítanak’.

⁷ ***Hamisan tisztelnek engem, tanításuk csak emberi parancs.***

⁷ *Pedig hiába tisztelnek engem, ha oly tudományokat tanítanak, a melyek embereknek parancsolatai.*

⁷ Hiába tisztelnek, ha olyan tanításokat tanítanak, amelyek emberi rendelkezések.

⁸ RELINQUENTES MANDATUM DEI TENETIS TRADITIONEM HOMINUM”. 9 ET DICEBAT ILLIS: “BENE IRRITUM FACITIS PRAECEPTUM DEI, UT TRADITIONEM VESTRAM SERVETIS.

⁸ **Az Isten parancsait nem tartjátok meg, de az emberi hagyományokhoz, a korsók és poharak megmosásához és sok ehhez hasonlóhoz ragaszkodtok.”**

⁸ Mert Isten parancsát elhagyva az emberek hagyományát tartjátok, a korsók és poharak mosását, és sok egyéb ezekhez hasonló dolgot cselekedtek.«

⁸ ***Isten parancsát nem tartjátok meg, de emberi hagyományokhoz, mint például korsók s poharak mosogatásához meg sok más hasonló dologhoz ragaszkodtok.”***

⁸ *Mert az Isten parancsolatját elhagyva, az emberek rendelkezését tartjátok meg, korsóknak és poharaknak mosását; és sok egyéb efféléket is cselekesztek.*

⁸ Isten parancsolatát elhagyva az emberek hagyományához ragaszkodtok.

¹⁴ ET ADVOCATA ITERUM TURBA, DICEBAT ILLIS: “AUDITE ME, OMNES, ET INTELLEGITE:

¹⁴ **Ismét magához szólította a népet. „Hallgassatok rám mindnyájan – mondta –, és értsétek meg:**

¹⁴ Ezután ismét magához hívta a tömeget, és azt mondta nekik: »Hallgassatok rám mindnyájan és értsétek meg:

¹⁴ ***Akkor ismét magához hívta a tömeget és azt mondta nekik: „Hallgassatok rám mindnyájan és értsétek meg:***

¹⁴ *És előszólítván az egész sokaságot, monda nekik: Hallgassatok reám mindnyájan és értsétek meg:*

¹⁴ Ismét odahívta a sokaságot, és így szólt hozzájuk: – Hallgassatok rám mindnyájan, és értsétek meg!

¹⁵ NIHIL EST EXTRA HOMINEM INTROIENS IN EUM, QUOD POSSIT EUM COINQUINARE; SED QUAE DE HOMINE PROCEDUNT, ILLA SUNT, QUAE COINQUINANT HOMINEM!”. (16) ¹⁷ ET CUM INTROISSET IN DOMUM A TURBA, INTERROGABANT EUM DISCIPULI EIUS PARABOLAM.

¹⁵ Kívülről semmi sem kerülhet be az emberbe, ami beszennyezhetné. Hanem ami belőle származik, az teszi az embert tisztátalanná.

¹⁵ Semmi, ami kívülről megy be az emberbe, nem teheti őt tisztátalanná, hanem ami az emberből kijön, az szennyezi be az embert.

¹⁵ *nem az szennyezi be az embert, ami kívülről jut a szájába, hanem az szennyezi be, ami az emberből távozik.*

¹⁵ *Nincs semmi az emberen kívülvaló, a mi bemenvén ő belé, megfertőztethetné őt; hanem a mik belőle jönnek ki, azok fertőztetik meg az embert.*

¹⁵ Nincs semmi, ami kívülről jutva az emberbe tisztátalanná tehetné; hanem ami kijön az emberből, az teszi tisztátalanná.

²¹ AB INTUS ENIM DE CORDE HOMINUM COGITATIONES MALAE PROCEDUNT, FORNICATIONES, FURTA, HOMICIDIA,

²¹ **Mert belülről, az ember szívéből származik minden gonosz gondolat, erkölcstelenség, lopás, gyilkosság,**

²¹ Mert belülről, az emberek szívéből erednek a gonosz gondolatok, házasságtörések, lopások, gyilkosságok,

²¹ ***A szívből származik ugyanis minden rossz gondolat, paráznaság, lopás, gyilkosság,***

²¹ *Mert onnan belülről, az emberek szívéből származnak a gonosz gondolatok, házasságtörések, paráznaságok, gyilkosságok,*

²¹ Mert belülről, az ember szívéből jön elő a rossz szándék, a paráznaság, a lopás, a gyilkosság,

²² ADULTERIA, AVARITIAE, NEQUITIAE, DOLUS, IMPUDICITIA, OCULUS MALUS, BLASPHEMIA, SUPERBIA, STULTITIA:

²² **házasságtörés, kapzsiság, rosszindulat, csalás, kicsapongás, irigység, káromlás, kevélység, léhaság.**

²² hűtlenség, kapzsiság, gonoszság és csalárdság, kicsapongások, irigység, káromkodás, kevélység és esztelenség.

²² ***házasságtörés, kapzsiság, rosszindulat, hamisság, kicsapongás, irigység, káromkodás, kevélység, léhaság.***

²² *Lopások, telhetetlenségek, gonoszságok, álnokság, szemérmertlenség, gonosz szem, káromlás, kevélység, bolondság:*

²²a házasságtörés, a kapzsiság, a gonoszság, a csalás, a kicsapongás, az irigység, a rágalmozás, a gőg s a balgaság.

²³OMNIA HAEC MALA AB INTUS PROCEDUNT ET COINQUINANT HOMINEM”.

²³**Ez a sok rossz mind belülről származik, és tisztátalanná teszi az embert.**

²³Mindez a rossz belülről származik, és tisztátalanná teszi az embert.«

²³***Mindez a gonoszság belülről ered és tisztátalanná teszi az embert.***”

²³*Mind ezek a gonoszságok belülről jönnek ki, és megfertőztetik az embert.*

²³Mindez a gonoszság belülről jön, s ezek teszik tisztátalanná az embert.

1.3. BEHATÁROLÁS

A Márk-evangélium 7. fejezetében az igazi tisztaságról tanít Jézus (Mk 7,1-23). Ennek a beszédnek egy-egy részlete található meg az alábbi szakaszban: Mk 7,1-8.14-15.21-23.

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

Az evangélista hangsúlyozza, hogy

- Jézus az, aki helyesen értelmezi és beteljesíti az ószövetségi Írásokat.
- az Úr nem a betű külső, lélektelen megtartására, hanem a törvények lényegére irányítja a figyelmet.
- a szívből, vagyis ahol a döntéseket az ember meghozza, származik a bűn.
- fontos, hogy a tanítvány hallgassa a Mestert, vele kapcsolatban maradjon.
- az Isten szeretet-parancsát nem szabad elhomályosítani hamis, felszínes szokásokkal.

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ (*tén entolén tú Theú*): az Isten parancsát, parancsolatát (Mk 7,8)

Ez a szókapcsolat hatszor található meg az Újszövetségben. Három alkalommal a tisztaságról szóló beszédben, amelyben Jézus arról tanít, hogy egyesek helytelenül ragaszkodva hagyományokhoz áthágnak, elhagyják és kijátszák Isten parancsát (Mt 15,3; Mk 7,8-9). A másik három igehely pedig az Isten parancsainak megőrzésére, megtartására hívja fel a figyelmet, ami a leglényegesebb tevékenység, és ami jellemzi a keresztényeket, illetve amiért Jézus követőit üldözik is sokszor (1 Kor 7,19; Jel 12,17; Jel 14,12).

Emellett Jézus beszél az Atya parancsairól, amiket ő megőrzött (Jn 15,10). Továbbá Pál szól az Úr parancsáról, amit az apostol ír (1Kor 14,37). Végül pedig Péter azt kéri az olvasóitól, hogy emlékezzenek az üdvözítő Úr parancsára (2Pét 3,2).

ὄφθαλμὸς πονηρὸς (*ofthálmosz ponérosz*): gonosz szem (Mk 7,22)

Ez a szószerkezet háromszor jelenik meg az evangéliumokban, mindegyik alkalommal Jézus beszédeiben, aki azt tanítja, hogy ha a szemünk gonosz, akkor az az egész testünkre negatívan kihat (Mt 6,23). A szőlőhegyi munkásokról szóló példabeszédben pedig az egy órát dolgozó, de ugyanazt a napi bért megkapó emberekre irigykedő, a gazda nagylelkűségét meg nem értő napszámosokat jellemzi így az Úr (Mt 20,15). Végül pedig az irigység bűnét nevezi így metaforikusan a Mester (Mk 7,22).

Ez a szókép tehát az irigy, gonosz, féltékeny magatartást írja le, aminek ellentéte az egyszerű, becsületes, tiszta és nyílt tekintet (Mt 6,22; Lk 11,34).

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Párhuzamok Márk evangéliumán belül

Mk 2,16-18 a farizeusok közül való írástudók is, és amikor látták, hogy bűnösökkel és vámosokkal eszik, megszólították tanítványait: „Miért eszik és iszik együtt a vámosokkal és a bűnösökkel?” Jézus meghallotta és így válaszolt: „Nem az egészségeseknek kell az orvos, hanem a betegeknek. Nem az igazakat jöttem hívni, hanem a bűnösöket.” János tanítványai és a farizeusok böjtöltek. Ezért akadtak, akik odamentek hozzá és megkérdezték: „Miért van az, hogy János tanítványai és a farizeusok tanítványai böjtölnek, a tieid meg nem böjtölnek?”

Mk 3,22 A Jeruzsálemből jött írástudók így nyilatkoztak róla: „Beelzebul szállta meg.” És: „Az ördögök fejedelmének segítségével űzi ki az ördögöket.”

Mk 7,13 Isten szavát érvénytelenítitek hagyományotokkal, amellyel azt átadjátok. És sok ehhez hasonlót tesztetek.”

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 7,3-5 Miért látod meg a szálkát embertársad szemében, amikor a magadéban a gerendát sem veszed észre? Hogy mondhatod embertársadnak, hogy hadd vegyem ki a szemedből a szálkát, amikor a magad szemében gerenda van? Képmutató! Előbb vedd ki a gerendát a saját szemedből, s akkor hozzáláthatsz ahhoz, hogy kivedd a szálkát embertársad szeméből!

Mt 15,1-20 Ekkor farizeusok és írástudók keresték fel Jézust Jeruzsálemből, és megkérdezték: „Miért térnek el tanítványaid az ősök hagyományaitól? Evés előtt ugyanis nem mossák meg a kezüket.” Így felelt nekik: „Hát ti miért szegitek meg Isten parancsát hagyományotok kedvéért? Azt mondta az Isten: Tiszteld apádat és anyádat, és: Aki apját vagy anyját gyalázza, halállal lakoljon! Ti viszont ezt tanítjátok: Annak, aki azt mondja apjának vagy anyjának, hogy amivel segíthetnék rajtad, az áldozati ajándék – nem kell segítenie többé apját és anyját. Ezzel hagyományotok kedvéért kijátsszátok az Isten parancsát. Képmutatók! Találóan jövendőlt rólátok Izajás: Ez a nép ajkával tisztel engem, de a szíve távol van tőlem. Hamisan tisztelnek, tanításuk csak emberi parancs.” Akkor odahívta magához a népet, és így szólt hozzájuk: „Figyeljete ide és értsétek meg! Nem az szennyezi be az embert, ami a szájába kerül, hanem ami elhagyja a száját, az

szennyezi be az embert.” Erre odamentek hozzá tanítványai, és megkérdezték: „Tudsz róla, hogy a farizeusok e szavak hallatára megbotránkoztak?” Így válaszolt nekik: „Tövestül kitépnek minden növényt, amelyet nem mennyei Atyám ültetett. Hagyjátok őket! Vakoknak vak vezetői! De ha vak vezet világtalant, mind a kettő gödörbe esik.” Péter megkérte: „Magyarázd meg nekünk ezt a példabeszédet!” „Még mindig nem értitek ti sem? – kérdezte. Nem értitek, hogy ami a szájba kerül, a gyomorba jut, onnan meg a félreeső helyre? Az ellenben, ami elhagyja a száját, a szívből származik, s ez az, ami beszennyezi az embert. A szívből törnek elő a gonosz gondolatok, a gyilkosság, a házasságtörés, a kicsapongás, a lopás, a hamis tanúság, a káromlás. Ezek szennyezik be az embert. Az, hogy mosatlan kézzel eszik, nem szennyezi be az embert.”

Mt 23,23-25 Jaj nektek, írástudók és farizeusok, ti képmutatók! Mentából, kaporból és köményből tizedet adtok, közben ami fontosabb a törvényben, az igazságosságot, az irgalmat és a hűséget elhanyagoljátok. Ezt meg kell tenni, azt nem szabad elhagyni. Ti vak vezetők! A szúnyogot kiszűritek, a tevét meg lenyelitek. Jaj nektek, farizeusok és írástudók, ti képmutatók! Tisztára mossátok a pohárnak és a tálnak a külsejét, belül azonban tele vagytok rablással és mértéktelenséggel.

Lk 11,53-54 Amikor kiment onnan, az írástudók és farizeusok nagy felháborodásukban különféle kérdéseket intéztek hozzá, és össze-vissza faggatták. Közben alattomban figyelték, hogy ellessenek valamit, aminek alapján vádat emelhetnek ellene.

Jn 3,25 János tanítványai és egy zsidó közt vita támadt a tisztulási szertartásról.

Jn 5,42 Ismerlek benneteket, nincs meg bennetek az Isten szeretete.

Jn 8,41-42.54-55 Azt teszitek, amit atyátok tett.” De tovább erősködtek: „Nem házasságtörésből születünk, egy atyánk van, az Isten.” Jézus ezt válaszolta: „Ha Isten volna az atyátok, akkor szeretnétek engem. Mert az Istentől való vagyok, tőle jöttem. Hisz nem magamtól jöttem, hanem ő küldött. (...) Jézus így válaszolt: „Ha én dicsőíteném meg magam, mit sem érne a dicsőségem. Atyám dicsőít meg, akiről azt mondjátok ugyan, hogy Istenetek, de nem ismeritek. Én azonban ismerem, s ha azt mondanám, hogy nem ismerem, hozzátok hasonlóan hazug volnék. De ismerem, és megtartom tanítását.

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Jób 9,30-31 Ha megmosdanék is tiszta fehér hóban, ha kezem lúgban mosnám, tisztítanám, akkor is csak szennybe mártogatnál, úgyhogy még a ruhám is megutálna.

Iz 1,16 Mosdjatok meg, s tisztuljatok meg. El gonosz tetteitekkel színem elől, ne tegyetek többé rosszat!

Iz 29,13 Ezt mondja az Úr: Ez a nép csak a szájával közeledik hozzám, és csak az ajkával dicsőít, a szíve azonban távol van tőlem, úgyhogy istenfélelmük csak emberi parancs követése, amit betanultak,

Jer 4,14 Tisztítsd meg szíved a gonosztságtól, Jeruzsálem, hogy megszabadulj! Meddig adsz még helyet szívedben gonosz gondolataidnak?

Ez 33,31 S el is mennek seregestül, népem köréd telepszik, hallgatják szavaidat, de nem igazodnak hozzájuk, mert hazugságra jár a szájuk és haszonleső a szívük.

Dán 6,4-5 Ez a Dániel kiválóbbnak bizonyult a főfelügyelőknél és a satrapáknál, mert nagyszerű tehetsége volt. Ezért a királynak az volt a szándéka, hogy egész birodalma fölé rendeli. Ám a felügyelők és a satrapák arra törekedtek, hogy állami szempontból valami vétséget találjanak Dánielben, amit felhozhatnának ellene. De nem tudtak semmiféle ürügyet vagy vádat találni ellene, mert olyan hűséges volt; nem lehetett benne hibát vagy vétséget lelni.

ApCsel 10,14-15.28 „Szó se lehet róla, Uram – felelte Péter –, sosem ettem én semmi közönségest vagy tisztátalant.” Másodszor is megszólalt a hang: „Amit az Isten tisztává tett, azt te ne tartsd tisztátalannak.” (...) így szólt hozzájuk: „Jól tudjátok, hogy mennyire tilos zsidó férfinak pogánnyal érintkeznie vagy vele tartania. De nekem az Isten megmutatta, hogy egy embert sem szabad közönségesnek vagy tisztátalannak tartani.

ApCsel 11,8 Én szabadkoztam: Szó sem lehet róla, Uram, hisz nekem soha semmi közönséges és tisztátalan nem volt még a számban.

ApCsel 21,21 Felőled viszont azt hallották, hogy arra tanítod a pogányok közt élő zsidókat, pártoljanak el Mózesről, azt mondván nekik, hogy ne metéltessék körül a gyerekeket, s ne éljenek a szokások szerint.

Róm 14,14 Tudom, s meg vagyok róla győződve Urunk Jézusban, hogy magától semmi sem tisztátalan, csak annak, aki tisztátalannak tartja.

Gal 1,14 A zsidó vallásosságban számos fajtámbeli kortársamat felülmúltam, mert fölöttébb buzgó követője voltam atyáim hagyományainak.

Kol 2,8.21-23 Vigyázzatok, hogy senki félre ne vezessen benneteket bölcselkedéssel és hamis tanítással, ami emberi hagyományokon és világi elemeken alapszik, nem pedig Krisztuson. (...) hogy tudniillik: „Ne fogd meg, ne ízleld, ne érintsd!” Hiszen ezek mind arra valók, hogy használat közben elpusztuljanak. Csak emberi parancsok és tanítások, amelyek a bölcsesség látszatát keltik az önkényes vallási gyakorlatokkal, az alázatoskodással és az önsanyargatással, de valójában nincs semmi értékük, csak a test kielégítésére szolgálnak.

Zsid 9,10 tudniillik csak testi szertartások, amelyek ételből, italból és különféle lemosásokból állnak, és kötelező erejük csak az újjárendezés idejéig tart.

1Pt 1,18 Hisz tudjátok, hogy nem veszendő ezüstön vagy aranyon szabadultatok ki az atyáitoktól rátok hagyományozott értéktelen életmódból,

Jak 4,8 Közeledjete Istenhez, s majd ő is közeledik hozzátok. Mossátok tisztára kezeteket, bűnösök, és tisztítsátok meg szíveteket, megosztott lelkiek.

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Lyoni Szent Ireneusz: Miért is adta Isten a Törvényt? Nem másért, minthogy az emberek a földön, földi lehetőségek között imádják Őt, megtartva előírásait, parancsait eljussanak az örök életre. Ez a cél és látásmód a zsidóságon belül más irányt vett és csupán már csak formalitássá vált, hiányzott a tartalma, csupán emberi előírásokra korlátozódott.

Következőleg tehát, már nem állt egységben a Mózes által kihirdetett Törvénnyel. Erről mondja Izajás próféta: „Ezüstöd salakká változott, borod olyan lett, mint a víz.” (Iz 1, 22). Mit készített elő a Törvény? Krisztus Urunk eljövetelét. Akik megtartották valódi lelkiisége szerint, és nem kiforgatva, vegyítve, önkényes értelmezéssel, azok felismerték Jézusban a Messiást, akik pedig kényük – kedvük szerint értelmezték és nem eredeti formájában, azok pedig megtagadták Krisztus Urunkat mint Messiást és Isten Fiát. Hogyan kell megtartani helyesen? Az Úr Jézus megadja rá a választ:

„Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből! Ez a legnagyobb, az első parancs. A második hasonló hozzá: Szeresd felebarátodat, mint saját magadat! Ezen a két parancson alapszik az egész törvény és a próféták.” (Mt 22, 37 – 40). Isten az ember iránti szeretetből adta a Törvényt, csak úgy lehet megtartani, ha Isten iránti szeretetből tesszük. Ez a helyes szemlélete, mert akkor szívesen megtartjuk a parancsokat, ahogyan le van írva, mert tudjuk, hogy kiért tesszük. Ne hidd, hogy keresztényként neked nem kell parancsokat megtartanod! Az Úr Jézus megszabta az Újszövetség Törvényét, amely a tökéletes Törvény. Szeresd és féld az Istent, alakítsd hát ki magadban a helyes szemléletet, tanulmányozd Isten szavát, parancsait és váltsd tettekre!

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

577. Jézus a hegyi beszédet ünnepélyes figyelmeztetéssel kezdte, melyben Istentől a Sinai-hegyen az első Szövetség megkötésekor adott Törvényt az Újszövetség kegyelmének fényében mutatta be:

„Ne gondoljátok, hogy megszüntetni jöttem a Törvényt vagy a Prófétákat. Nem megszüntetni jöttem, hanem teljessé tenni. Bizony mondom nektek, míg ég és föld el nem múlik, egy i betű vagy egy vesszőcske sem vész el a Törvényből, hanem minden beteljesedik. Aki tehát csak egyet is eltöröl e legkisebb parancsok közül és úgy tanítja az embereket, azt igen kicsinek fogják hívni a mennyek országában. Aki viszont megtartja és tanítja őket, az nagy lesz a mennyek országában” (Mt 5,17–19).

578. Jézus, Izrael Messiása, aki a legnagyobb a mennyek országában, saját szavai szerint kötelességének tekintette, hogy beteljesítse a Törvényt hiánytalanul, a legkisebb előírásokig. De Ő az egyetlen, aki azt tökéletesen meg tudta tenni. A zsidók saját bevallásuk szerint soha nem tudták tökéletesen, a legkisebb parancs megszegése nélkül megtartani a Törvényt. Ezért Izrael fiai minden évben az engesztelés napján bocsánatot kérnek Istentől törvényszegéseikért. A Törvény ugyanis egyetlen egészet alkot, és amint Szent Jakab emlékeztet: „Aki minden törvényt megtart, egy ellen azonban vét, az mindegyik ellen vét” (Jak 2,10).

581. A zsidók és szellemi vezetőik számára Jézus rabbinak számított. Ő maga gyakran érvelt a rabbinikus törvényértelmezés formájában. Ugyanakkor Jézusnak akaratlanul össze kellett ütköznie a törvénytudókkal, mert magyarázatát nem úgy adta elő, mint egy közölük; hanem „úgy tanított, mint akinek hatalma van, s nem úgy, mint írástudóik” (Mt 7,28–29). Őbenne Istennek ugyanaz az igéje, amely a Sinai-hegyen fölhangzott az írott

Törvény Mózesnek ajándékozásakor, újra hallatja magát a boldogságok hegyén. Ez az Ige nem eltörli, hanem beteljesíti a Törvényt, isteni módon adván végső értelmezését: „Hallottátok, hogy mondatott a régieknek (...). Én pedig mondom nektek” (Mt 5,33–34). Ő ugyanezzel az isteni tekintéllyel kárhoztatja a farizeusok egyes „emberi hagyományait”, melyek érvénytelenítik Isten Igéjét.

582. Ezen túlmenően: az étkezésekkel kapcsolatos tisztasági törvényt, mely a zsidók életében igen nagy szerepet játszott, Jézus beteljesítette, amikor a maga isteni értelmezésével kinyilatkoztatta e törvény „pedagógiai” értelmét: „Ami kívülről kerül az emberbe, nem tudja tisztátalanná tenni, (...) – ezzel tisztának nyilvánított minden ételt. De mondta: ami kimegy az emberből, az szennyezi be az embert; mert belülről, az ember szívéből származnak a gonosz gondolatok” (Mk 7,18–21). Amikor Jézus isteni tekintéllyel adta a törvény végső értelmezését, szemben találta magát egyes törvénytudókkal, akik nem fogadták el az Ő törvénymagyarázatát, noha ennek igazságát isteni jelek bizonyították. Ez különösen érvényes a szombat kérdésére: Jézus gyakran rabbinista érveléssel mutat rá arra, hogy a szombati nyugalmat nem zavarja meg Isten vagy a felebarát szolgálata, amit az Ő gyógyításai jelentenek.

1962. A régi törvény a kinyilatkoztatott Törvény első stádiuma. Erkölcsi előírásait tíz parancsolat foglalja össze. A Tízparancsolat parancsolatai lerakják az Isten képmására alkotott ember hivatásának alapjait; tiltják az Isten szeretetével és a felebarát szeretetével ellenkező dolgokat, és előírják azt, ami e két szeretethez lényegileg hozzátartozik. A Tízparancsolat a lelkiismeret minden ember számára fölkinált világossága, hogy Isten hívását és útjait megmutassa neki és megvédje őt a rossztól:

Isten „táblákra írta a törvényt, amit a szívekben nem olvastak”.

1965. Az új Törvény, más nevén az evangéliumi Törvény a földön a természetes és kinyilatkoztatott isteni Törvény tökéletes formája. Krisztus műve, és elsősorban a Hegyi Beszédben fejeződik ki. A Szentléleknek is műve és általa a szeretet belső törvényévé válik: „Izrael házával új szövetséget kötök. (...) Elméjükbe helyezem és szívükbe vésem törvényeimet; én az ő Istenük leszek, ők meg az én népem lesznek” (Zsid 8,8.10).

1967. Az evangéliumi Törvény a régi Törvényt beteljesíti, bevégez, fölülmúlja és tökéletesíti. A boldogságokban beteljesíti az isteni ígéreteket azáltal, hogy fölemeli és „a mennyek országára” irányítja azokat. A szegényekhez, az alázatosakhoz, a megtörtekhez, a tisztaszívűekhez, a Krisztus miatt üldözöttekhez fordul, akik készségesek hittel fogadni ezt az új reményt, és így mutatja meg az Ország előre nem látott útjait.

1968. Az evangéliumi Törvény beteljesíti a Törvény parancsolatait. Az Úr beszéde nem oldja föl és nem fokozza le a régi Törvény erkölcsi előírásait, hanem előhossa rejtett erőiket és új igényeket fakaszt belőlük: kinyilatkoztatja teljes isteni és emberi igazságukat. Nem ad hozzá új, külső parancsolatokat, hanem a cselekedetek gyökerét újítja meg, a szívet, ahol az ember választ tiszta és tisztátalan között, ahol a hit, a remény, a szeretet és velük a többi erény formálódik. Így az evangélium a mennyei Atya tökéletességének követésével tökéletesíti a Törvényt, isteni nagylelkűséggel megbocsátva az ellenségeknek és imádkozva az üldözőkért.

1969. De az új Törvény gyakorolja a vallásosság cselekedeteit: az alamizsnát, az imádságot, a böjtöt az Atya kedvért, „aki a rejtekben is lát”, másként, mint akik azt kívánják, hogy „lássák őket az emberek”. Imádsága a Miatyánk.

1970. Az Evangéliumi törvény magában foglalja a határozott választást „a két út” között és az Úr szavainak megvalósítását. Összefoglalása az arany szabály: „Amit akartok, hogy veletek tegyenek az emberek, ti is tegyétek velük. Ez a törvény és a próféták.” (Mt 7,12)

Az egész evangéliumi törvény benne foglaltatik Jézus új parancsában, hogy úgy szeressük egymást, ahogyan Ő szeretett minket.

1971. Az Úr beszédéhez hozzá kell kapcsolni az apostoli tanítások erkölcsi katekéziséit, mint például Róm 12–15; 1Kor 12–13; Kol 3–4; Ef 4–6 stb. Ez az oktatás az Úr tanítását az apostolok tekintélyével közvetíti, főként azoknak az erényeknek a bemutatásával, melyek a Krisztusba vetett hitből fakadnak és életüket a Szentlélek legfőbb adományából, a szeretetből kapják. „Szeressetek tettetés nélkül (...). A testvéri szeretetben legyetek gyöngédek egymáshoz (...), a reményben legyetek derűsek, a nyomorúságban béketűrők, az imádságban állhatatosak. Segítsetek a szenteken, ha szükségben vannak, gyakoroljátok a vendégszeretetet.” (Róm 12,9–13) Ez a katekézis arra is tanít, hogy a konkrét lelkiismereti eseteket a Krisztussal és az Egyházzal való kapcsolatunk fényében vizsgáljuk.

1972. Az új Törvény a szeretet törvénye, mert inkább a Szentlélek által belénk árasztott szeretet, mint a félelem készítet cselekvésre bennünket; a kegyelem törvénye, mert a hit és a szentségek révén adja a kegyelem erejét a cselekvéshez; a szabadság törvénye, mert megszabadít a régi Törvény rituális és jogi előírásaitól; megtanít arra, hogy a szeretet hatására önként cselekedjünk, s végül a szolgai állapotból, melyben „a szolga nem tudja, mit tesz az ura”, Krisztus barátjává emel, „mert mindent tudtul adtam nektek, amit az én Atyámtól hallottam” (Jn 15,15); sőt az öröklő fiú állapotába helyez.

1973. A parancsolatok mellett az új Törvény felöleli az evangéliumi tanácsokat is. A hagyományos megkülönböztetés Isten parancsai és az evangéliumi tanácsok között a szeretethez, a keresztény élet tökéletességéhez való viszonyukon alapszik. A parancsok célja, hogy kizárjanak mindent, ami összeegyeztethetetlen a szeretettel. A tanácsok célja, hogy távol tartsák mindazt, ami nem ellentétes ugyan a szeretettel, de akadályozhatja fejlődését.

1974. Az evangéliumi tanácsok az ajándékozással soha meg nem elégedő szeretet élő teljességét fejezik ki. Ennek indító erejéről tanúskodnak és lelki serénységünket serkentik. Az új Törvény tökéletessége lényegében az Isten és felebarát iránti szeretet parancsában áll. A tanácsok megmutatják a rövidebb utakat, a hatékonyabb eszközöket, és mindenkinek saját hivatásának megfelelően kell gyakorolnia őket (...).

2.2.2. PÁPAI GONDOLATOK

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA VERITATIS SPLENDOR KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

77. említett elméletek annak érdekében, hogy a helyes erkölcsi döntéshez értelmes támpontokat adjanak, az emberi cselekedet *szándékát* és *következményeit* veszik számításba. Kétségtelenül nagyra kell értékelni mind a szándékot – miként ezt Jézus különös erővel hangsúlyozza az írástudókkal és farizeusokkal ellentétben, akik bizonyos külső cselekedeteket kínos pontossággal előírtak, de figyelmen kívül hagyták a szívet (vö. Mk 7,20-21; Mt 15,19) –, mind a következményeket, a konkrét cselekedet által elért jókat és elkerült rosszakat. De a következmények és a szándék nem elegendő egy konkrét választáserkölcsi minőségének értékeléséhez. Egy cselekvés előre látható jó és rossz következményeinek mérlegelése nem megfelelő módszer annak meghatározásához, hogy egy konkrét cselekvés választása „fajtája szerint” vagy „önmagában” erkölcsileg jó-e vagy rossz, megengedett-e vagy tiltott? Az előre látható következmények a cselekedetnek azon körülményei közé tartoznak, melyek módosíthatják egy rossz cselekedet súlyosságát, de erkölcsi fajtáját nem tudják megváltoztatni, azaz jóvá nem tudják tenni.

Egyébként mindenki ismeri a nehézségeit, jobban mondva a lehetetlenségét annak, hogy a saját cselekedet minden jó és rossz – erkölcs előttinek nevezett – következményét értékeljük: egy kimerítő, értelmes számítás lehetetlen. Akkor miként volna lehetséges az arányokat megállapítani, melyek egy csak homályos ismérvekre támaszkodó értékelés függvényei? És hogyan lehetne igazolni egy abszolút kötelezettséget ennyire vitatható számítások alapján?

FERENC PÁPA ÜZENETE A 30. IFJÚSÁGI VILÁGNAPRA

2. Most próbáljuk meg mélyebben megérteni, hogy ez a boldogság miként függ össze a szív tisztaságával. Mindenekelőtt meg kell értenünk a szív szó jelentését a Bibliában. A zsidó kultúrában a szív az emberi személy érzelmeinek, a gondolatainak, a szándékainak középpontja. Ha a Biblia azt tanítja, hogy Isten nem a külsőségeket nézi, hanem az ember szívét (vö. 1 Sám 16,7), akkor kijelenthetjük, hogy mi is a szívünkben kiindulva tudjuk meglátni az Istent. Ez azért van így, mivel a szív foglalja magában az embert a maga teljességében, mint testet és lelket, szeretetre és a szeretetet elfogadására való képességével.

Ami a „tisztaság” fogalmát illeti, az a görög szó, amelyet Máté evangélista ennek megjelölésére használ, a „katharosz”, amelynek alapvető jelentése megtisztított, tiszta, szennytől mentes. Az Evangéliumban azt látjuk, hogy Jézus elveti a rituális tisztaságnak azt a felfogását, amely a külsőséghez kötődött és megtiltott minden kapcsolatot a tisztátalannak tartott dolgokkal vagy személyekkel (köztük a leprásokkal és az idegenekkel). Azoknak a farizeusoknak, akik számos más korabeli zsidóhoz hasonlóan nem ettek anélkül, hogy ne végezték volna el a rituális mosdást és a számos hagyományos cselekményt a tárgyak leöblítése körül, Jézus kategorikusan kijelenti: „Kívülről semmi sem kerülhet be az emberbe, ami beszennyezhetné. Hanem ami belőle származik, az teszi az embert tisztátalanná. Mert belülről, az ember szívéből

származik minden gonosz gondolat, erkölcstelenség, lopás, gyilkosság, házasságtörés, kapzsiság, rosszindulat, csalás, kicsapongás, irigység, káromlás, kevélység, léhaság” (Mk 7,15.21-22).

Miben áll fenn tehát a boldogság, amely a tiszta szívből származik? Ha abból a felsorolásból indulunk ki, amelyet Jézus ad azokról a rossz dolgokról, amelyek tisztátalanná teszik az embert, azt vesszük észre, hogy ezek főként a kapcsolatainkat érintő kérdések. Mindnyájunknak meg kell tanulnia felismernie, hogy mik azok a dolgok, amelyek „beszennyezhetik” a szívét. Ki kell alakítanunk magunkban az őszinte és érzékeny lelkiismeretet, „hogyan felismerje, mi az Isten akarata, mi a helyes, mi a kedves előtte és mi a tökéletes” (Róm 12,2). Ha egészséges odafigyelésre van szükségünk ahhoz, hogy megőrizzük a teremtet világot, a levegő, a víz, a táplálékunk tisztaságát, mennyivel inkább kell figyelni arra, hogy tisztán őrizzük meg azt, ami a legértékesebb a számunkra: a szívünket és a kapcsolatainkat. Ez a „humán ökológia” segíthet bennünket abban, hogy belélegezzük a szép dolgok, az igazi szeretet, a szentség tiszta levegőjét.

Egy ízben feltettem nektek a kérdést: Hol van a kincsetek? Milyen kincsre alapozzátok szíveteket? (vö. Interjú belga fiatalokkal, 2014. március 31.) Igen, a szívünk kapaszkodhat hamis vagy valódi értékekhez, rátalálhat hiteles nyughelyre, ám az is lehet, hogy elszunnyad, ellustul és eltompul. A legnagyobb kincs, amit az életünkben birtokolhatunk, az a kapcsolatunk Istennel. Meg vagytok erről győződve? Tudatában vagytok, milyen felbecsülhetetlen értéke van a személyeteknek Isten szemében? Tudjátok, hogy Isten feltétel nélküli módon szeret és elfogad Benneteket úgy, ahogy vagytok? Ha ezt nem vesszük figyelembe, az ember megoldhatatlan rejtélyé válik, mivel csak az ad értelmet életünknek, ha tudjuk: Isten fenntartások nélkül szeret bennünket. Emlékezték Jézus párbeszédére a gazdag ifjúval (vö. Mk 10,17-22)? Márk evangélista megjegyzi, hogy Jézus rátekintett és megszerette őt (vö. 10,21), felszólította, hogy kövesse őt, hogy megtalálja a valódi kincset. Azt kívánom nektek, kedves fiatalok, hogy Krisztusnak ez a szereteteli tekintete kíséren el benneteket végig életetek során.

A fiatalság az az időszak, amikor kibomlik a szívetekben rejlő nagy érzelmi gazdagság, az igaz, szép és nagy szeretet iránti vágy. Mekkora erő rejlik abban, hogy képesek vagyunk szeretni és szeretetet elfogadni! Ne engedjétek meg, hogy ezt a hatalmas értéket meghamisítsák, lerombolják, elcsúfítsák benneteket. Ez akkor következik be, ha kapcsolatainkba beférkőzik a másik ember eszközzé silányítása, saját önző céljaink szerint való kihasználása, olykor csak a pusztá gyönyörszerzés érdekében. Az emberi szív megsérül és szomorúvá válik, ha ezt tapasztalja. Arra kérlek benneteket: ne féljétek az igazi szeretettől, attól, amelyre Jézus tanít bennünket, és amelyet így ír le Szent Pál: „A szeretet türelmes, a szeretet jóságos, a szeretet nem féltékeny, nem kérkedik, nem is kevély. Nem tapintatlan, nem keresi a maga javát, nem gerjed haragra, a rosszat nem rója fel. Nem örül a gonoszságnak, öröme az igazság győzelmében leli. Mindent eltűr, mindent elhisz, mindent remél, mindent elvisel. S a szeretet nem szűnik meg soha” (1Kor 13,4-8).

Amikor arra hívlak benneteket, hogy fedezzétek fel újra az ember szeretetre szóló meghívásának szépségét, arra is buzdítalak titeket, hogy álljatok ellen a széles körben

elterjedt irányzatnak, amely a szeretetet banálissá teszi, főként azzal, hogy leszűkíti a pusztá szexualitásra, megfosztva a szeretet fogalmát alapvető velejáróitól: a szépségtől, a közösségtől, a hűségtől és a felelősségtől. Kedves fiatalok, „az ideiglenesség és viszonylagosság mai kultúrájában sokan azt hirdetik, hogy a fontos a pillanat 'kiélvezése', nem éri meg egész életünkre elkötelezettséget vállalnunk, végleges, 'örökre szóló' döntéseket hoznunk, hiszen nem tudjuk, mit tartogat a holnap. Én viszont arra kérlek titeket, hogy legyetek forradalmárok, hogy merjeteek szemben haladni az árral. Igen, azt kérem, hogy ebben szegüljeteek szembe az ideiglenesség kultúrájával, amely végeredményben azt hiszi, nem is vagytok képesek felelősséget vállalni magatokra, nem vagytok képesek igazán szeretni. Én bízom bennetek, fiatalok, és imádkozom értetek. Legyen hozzá bátorságotok, hogy szembeforduljatok az árral. Legyen bátorságotok boldognak lenni” (Találkozó a riói IVT önkénteseivel, 2013. július 28).

Ti, fiatalok, derék felfedezők vagytok! Ha belevetitek magatokat az Egyház gazdag tanításának a felfedezésébe, meglátjátok, hogy a kereszténység nem a tiltások sorozatát jelenti, amely a boldogságotok elfojtására irányul, hanem olyan élet-tervet ad, amely képes magával sodorni a szíveteket!

FERENC PÁPA ÜZENETE A BÉKE 50. VILÁGNAPJÁRA

3. Jézus is erőszakos korban élt. Ő azt tanította, hogy a csatamező, ahol az erőszak és a béke megküzd egymással, az ember szíve: „Mert belülről, az emberek szívéből erednek a gonosz gondolatok” (Mk 7,21). Ám Krisztus üzenete e valósággal szemben radikálisan pozitív választ fogalmaz meg: fáradhatatlanul hirdette Isten feltétel nélküli szeretetét, aki elfogad minket és megbocsát nekünk, és azt tanította tanítványainak, hogy szeressék ellenségeiket (vö. Mt 5,44), tartsák oda a másik orcájukat is (vö. Mt 5,39). Amikor megakadályozta, hogy vádlói megkövezzék a házasságtörő asszonyt (vö. Jn 8,1-11) és amikor a halála előtti estén felszólította Pétert, hogy helyezze vissza hüvelyébe kardját (vö. Mt 26,52), Jézus felvázolta számunkra az erőszakmentesség útját, amin ő végighaladt egészen a keresztfáig. Ezáltal megvalósította a békét és lerombolta az ellenségeskedést (vö. Ef 2,14-16). Ezért az, aki befogadja Jézus Jó Hírét, képes felismerni az erőszakot, amit önmagában hordoz és engedi Istennek, hogy irgalmával meggyógyítsa őt, s így maga is a kibékülés eszközévé válik, Assisi Szent Ferenc buzdításának megfelelően: „Amint ajkatokkal hirdetitek a békét, hasonló módon, sőt még nagyobb mértékben szívetekben is szülessék az meg”.

Ha Jézus valódi tanítványai akarunk lenni ma, ez azt is jelenti, hogy csatlakozunk az erőszakmentességre történő felszólításához. Ez a felszólítás – ahogy ezt elődöm, XVI. Benedek pápa megállapította – „realisztikus, mivel számot vet azzal, hogy a világban túl sok az erőszak, túl sok az igazságtalanság és ezért ezt a helyzetet nem lehet másképpen feloldani, mint még több szeretettel és még több jósággal. Ez a 'még több' Istentől jön”. Nagy erővel fűzte még ehhez a következő szavakat: „Az erőszakmentesség a keresztények számára nem csupán taktikus viselkedés, hanem a személy létezmódja, annak az embernek a magatartása, aki annyira meg van győződve Isten szeretetéről és hatalmáról, hogy nem fél szembeszegülni a rosszal a szeretet és az igazság pusztá fegyverével. Az ellenségszeretet a 'keresztény forradalom' lényegét alkotja”. A 'Szeressétek

ellenségeiteket!’ (vö. Lk 6,27) evangéliumi felszólítást méltán nevezhetjük a „keresztény erőszakmentesség Magna Chartájának”: a lényege nem abban áll, hogy „megadjuk magunkat a gonosznak [...], hanem abban, hogy a rosszra jóval válaszolunk (vö. Róm 12,17-21), megtörve ezáltal az igazságtalanság láncolatát”.

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. AZ EVANGÉLIUMI SZAKASZ KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZENTMISE SZERTARTÁSÁNAK EGYÉB SZÖVEGEIVEL

Az *evangéliumi szakaszban* (Mk 7,1-8.14-15.21-23) Jézus sok bűnt felsorol. Mindezek az emberi szív tisztátalanságából fakadnak. Ehhez kapcsolódóan a *kezdőének* és az *első könyörgés* a bűnös embernek az irgalmas Úrhoz való reményteli és bizakodó kiáltását fogalmazza meg: „Könyörülj rajtam, Uram; látod: egész nap hozzád kiáltok, mert te, Uram, jóságos vagy és szelíd, és nagy irgalmú azokhoz, akik szólítanak.” (Zsolt 73,19-20.22-23), „Urunk, (...) Önts szívünkbe irántad való szeretetet, és növeld bennünk a vallásos lelkiületet!”

Az *első olvasmány* (MTörv 4,1-2.6-8) arra világít rá, hogy a törvények és a parancsolatok, amelyeket az Úr ad Mózesen keresztül a választott népnek, Isten közelségének és szeretetének konkrét jelei, amelyek megtartása életre, békére vezetik az embert. Izrael feladata, hogy hallgassa mindig figyelmesen az Úr szavát és annak fényében éljen. Erre utal vissza Jézus is az *evangéliumi epizódban* (Mk 7,1-8.14-15.21-23), arra figyelmeztetve, hogy nem szabad elhomályosítani Isten parancsát emberi, felszínes hagyományokkal.

A *válaszos zsoltár* (Zsolt 14,2-5) összhangban az evangéliummal a szívvel kapcsolatban arról énekel, hogy az lakhat az Úr hajlékában, „aki igazat gondol szívében”. Az ember szíve akkor tud megtisztulni a bűntől, ha megnyílik Isten irgalmas szeretete előtt és befogadja s tettekre törekszik váltani az Úr szavát, tanítja a *szentlecke* (Jak 1,17-18.21b-22.27) az evangéliumi szakasz visszhangjaként: „Fogadjátok ezért tanulékony lélekkel a belétek oltott tanítást, amely képes megmenteni lelketeket. A tanítást váltsátok tettekre, ne csak hallgassátok, mert különben magatokat csaljátok meg.” Továbbá arra is rámutat Jakab levelének e részlete, hogy az igazi keresztény élet nem a törvény szeretet nélküli betartását, hanem elsősorban az irgalmas szeretet gyakorlását jelenti: „meglátogatni nyomorukban az árvákat és az özvegyeket, és tisztának maradni a világtól.” Ez jelenik meg az *egyetemes könyörgéseket lezáró papi imádságban* is: „Mindenható, örök Isten! Segítsd híveidet, hogy ne csak külső cselekedeteikkel, hanem mély belső meggyőződéssel is szolgáljanak neked!”

2.3.2. LITURGIKUS ÉNEKEK

Félik majd a népek (622)

http://nepenektar.hu/idoszak/evkozi_ido/liturgia/222/gr/842/felik-majd-a-nepek-timebunt-gentes-1

GITÁROS ÉNEKEK

Sillye Jenő: Tisztíts meg szemem

<https://www.youtube.com/watch?v=SLqj3f1sDJc>

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰ

Túrmezei Erzsébet: A Forráshoz

Tiszta- bővizű csodálatos Forrás,
keresd tovább a szomjasakat!
Látod, mennyien vannak!
Posvány vizével oltják szomjúságuk.

Szomjaznak, életre, szeretetre,
irgalomra és bocsánatra, jóságra, igazságra, örömré, igazi szabadságra.
Szomjazók számlálhatatlan serege!
Mi lesz velük, ha rád nem találnak?!

Milyen felfoghatatlan, ahogy elindulsz megkeresni őket,
ahogy szüntelen útban vagy feléjük,
meg se várva, hogy ők keressenek!
Milyen csodálatos titok!

Boldog, akit már megtaláltál,
s nem posványok mérgező vizét issza!
Ahogy ígérted, nem szomjazik soha többé,
és belsejéből szeretet, öröm, irgalom, jóság: élő víz fakad.
Krisztus-forrás, te áldott, drága, tiszta,
keresd tovább a szomjasakat!

2.5. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

- Hogyan tartom meg Isten parancsát?
- Öröme-e szemem és szívem tisztaságát?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

Urunk, erősséges szent Istenünk, te vagy a legfőbb jó és minden jónak forrása. Önts szívünkbe irántad való szeretetet, és növelj bennünk a vallásos lelkiületet. Kérünk, gyarapítsd és atyai gondviseléssel őrizd meg lelkünkben kegyelmi ajándékaidat. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Imádság

Mennyei Atyánk, Jézus nevében kérünk, küldd el Szentlelkedet, hogy tisztítsa meg szívünket és tekintetünket! Ámen.

4. CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

*Ami tisztátalanná teszi az embert, mind belülről származik
(Mk 7,1-8.14-15.21-23)*



(Forrás: Shutterstock)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Krisztus Urunk beteljesítette a Törvényt.
- ha Isten szeretet-parancsát élem, boldog és szép lesz az életem.

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- tisztítsam meg szívemet és tekintetemet az Úr arcát szemlélve és az ő szavát befogadva.
- a tetteim legyenek összhangban szavaimmal.

IMPRESSZUM

A *Lectio divina segédanyagok*, amiknek felépítése a *lectio divina* módszer felosztását követi, segítik az evangéliumi szakasz imádságos elmélyítését.

Lectio divina segédanyag, Évközi 22. vasárnap („B” év)

Borítófotó © Shutterstock

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:

- liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)
- a görög szöveget az [SBLGNT](https://sblgnt.org) (utolsó letöltés 2020. május 11.)
- latin fordítás: [Vatikán online archívuma](https://vatican.va) (utolsó letöltés 2020. május 14.)
- további magyar fordítások: szentiras.hu (utolsó letöltés 2020. május 12.)

Lyoni Szent Ireneusz kommentárját a Bibbia dei Padri olasz nyelvű kiadvány alapján Rácz Dávid foglalta össze.

Katolikus Egyház Katekizmusa: archiv.katolikus.hu/kek (utolsó letöltés 2020. május 15.)

Pápai gondolatok: regi.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 14.)

Túrmezei Erzsébet: A Forráshoz – <https://www.istenesversek.hu/turmezei-erzsebet-forrashoz>

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a lectio divina munkacsoport működött közre, melynek vezetője Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Livia, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görföl Tibor, Grász-Szily Boglárka, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzszenifer, Nyúlné Révfalvi Ildikó, Rácz Dávid, Paal Ágnes, Rácz Édua Anna, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Vermes Nikolett, Zimonyi Géza.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2021

7621 Pécs, Dóm tér 2.

E-levélcím: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu

Honlap: lectiodivina.hu